

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/67/2018
Identifikačné číslo spisu:	8108228652
Dátum vydania rozhodnutia:	24.05.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:8108228652.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci žalobcov 1/ P. Z., narodeného X. X. XXXX, bývajúceho v S., S., 2/ Z. Z., narodeného XX. X. XXXX, bývajúceho v Z., Z., 3/ N. Z., narodeného XX. X. XXXX, bývajúceho v Z., Z., 4/ P. Z., narodeného XX. X. XXXX, bývajúceho R., E., 5/ L. Z., narodeného XX. XX. XXXX, bývajúceho v Z., Z., zastúpených JUDr. Vierou Strakovou, advokátkou so sídlom v Prešove, Námestie legionárov 5, 6/ Q. Z., narodeného XX. X. XXXX., naposledy bytom Z., Z., proti žalovaným 1/ P. E., narodenému XX. XX. XXXX, bývajúcemu v Z., Z., zastúpenému JUDr. Ľubomírom Gerdom, advokátom so sídlom v Prešove, Levočská 12A, 2/ A. Mathiovi, narodenému XX. X. XXXX, bývajúcemu v Z., Z., o určenie vlastníckeho práva, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 28C/334/2008, o dovolaní žalobcov 1/ - 5/ proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 28. apríla 2015 sp. zn. 8Co/294/2014, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Prešove z 28. apríla 2015 sp. zn. 8Co/294/2014 a uznesenie Okresného súdu Prešov z 25. júla 2014 č. k. 28C/334/2008-328 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Prešov na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 25. júla 2014 č. k. 28C/334/2008-328 uložil žalobcovi 1/ povinnosť nahradiť žalovanému 1/ trovy konania v sume 299,98 eura, žalobcom 1/ až 6/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť žalovanému 1/ trovy konania v sume 710,64 eura, a to v oboch prípadoch v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia. Žalovanému 2/ náhradu trov konania nepriznal. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal zo zásady úspechu. Uviedol, že z dôvodu zamietnutia žaloby v celom rozsahu mali žalovaní právo na náhradu trov konania. Nepriznanie náhrady trov konania žalovanému 2/ odôvodnil tým, že tento si ich neuplatnil. Žalovanému 1/ potom priznal náhradu trov konania tak, ako je uvedené vyššie.

2. O odvolaní žalobcov rozhodol Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 28. apríla 2015 sp. zn. 8Co/294/2014 tak, že uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. Potvrdenie uznesenia súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou [§ 219 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb., (ďalej len „O. s. p.“ alebo „Občiansky súdny poriadok“)]. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že nezistil žiadne

dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by bolo možné nepriznať žalovanému 1/ náhradu trov konania.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ - 5/ dovolanie. Navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil uznesenie odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnili dovolacím dôvodom uvedeným v § 241 ods. 2 písm. a) O. s. p., ktorý konkretizovali vadou v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. Rozhodnutie odvolacieho súdu považovali za nepreskúmateľné, pretože nie je možné z neho zistiť na základe akých skutočností dospel k záveru, že aplikácia § 150 O. s. p. neprichádza do úvahy.

4. Žalovaní svoje právo vyjadriť sa k dovolaniu žalobcov 1/ až 5/ nevyužili.

5. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“ alebo „Civilný sporový poriadok“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“), prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 30. júni 2016, postupoval na základe úpravy prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže dovolanie v tejto veci bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho tu v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku rešpektujúc, že podľa § 470 ods. 2 C. s. p. procesné účinky dovolania podaného pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované aj po 30. júni 2016. Nevyhnutnosť takéhoto posudzovania vyplýva tiež zo základných princípov Civilného sporového poriadku, a to princípu spravodlivej ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán dovolacieho konania, ktoré začalo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a ods. 2 C. s. p.), a princípu ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.).

6. Najvyšší súd ako súd, ktorého funkčná príslušnosť na prejednanie dovolania a rozhodnutie o ňom ostala zachovaná (§ 35 C. s. p.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas na to oprávnenými subjektami, zastúpenými advokátom v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 C. s. p., skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

7. Podľa § 236 ods. 1 O. s. p. bolo možné dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťal.

8. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania [§ 237 ods. 1 písm. b) O. s. p.].

9. Podľa § 103 O. s. p. kedykoľvek za konania prihliadal súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

10. Ustanovenie § 103 O. s. p. ukladalo súdu povinnosť v každom štádiu konania prihliadnuť na to, či sú splnené zákonom stanovené podmienky (procesné podmienky konania), aby súdne konanie mohlo prebehnúť a súd mohol vydať rozhodnutie. Medzi základné procesné podmienky (okrem iných), ktoré mal súd povinnosť brať do úvahy aj bez návrhu po celý čas konania, bola podmienka spôsobilosti byť účastníkom konania. Spôsobilosť byť účastníkom konania (v súčasnosti procesnú subjektivitu) má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 19 O. s. p. ; v súčasnosti § 61 C. s. p.). Jej predpokladom je hmotnoprávna subjektivita vo význame spôsobilosti mať práva a povinnosti podľa hmotného práva. Hmotnoprávna spôsobilosť mať práva a povinnosti u fyzických osôb vzniká narodením (prípadne počatím, ak sa dieťa narodí živé) a zaniká smrťou fyzickej osoby, prípadne vyhlásením za mŕtveho.

11. V preskúmvanej veci najvyšší súd z obsahu spisu zistil, že súd prvej inštancie vykonal lustráciu v

Registri obyvateľov, z ktorej vyplynulo, že žalobca 6/ Q. Z. zomrel dňa XX. B. XXXX. Týmto dňom došlo k strate jeho spôsobilosti byť účastníkom konania.

12. Postup súdu, ak účastník stratil po začatí súdneho konania spôsobilosť byť účastníkom konania, upravovalo ustanovenie § 107 O. s. p. (v súčasnosti § 63 C. s. p.). Bolo vecou súdu, aby podľa povahy veci posúdil, či smrť účastníka bráni ďalšiemu pokračovaniu v konaní alebo či v ňom možno pokračovať s právnymi nástupcami zomrelého účastníka. Keďže vo veci samej ide o majetkový spor, strata spôsobilosti byť účastníkom konania nebránila (ani podľa Civilného sporového konania nebránil) pokračovaniu v konaní. Súd bol povinný zistiť, na koho prešli po zomrelom účastníkovi konania práva a povinnosti a pokračovať v konaní s dedičmi účastníka, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve (v súčasnosti je povinný podľa § 63 ods. 2 C. s. p. rozhodnúť, že v konaní pokračuje).

13. V preskúmvanej veci z obsahu spisu vyplýva, že odvolací súd a aj súd prvej inštancie konal (o smrti žalobcu 6/ súdy v čase rozhodovania nemali vedomosť) s pôvodným žalobcom 6/ Q. Z. ako s účastníkom konania a vo veci rozhodol. V odvolacom konaní a aj v konaní pred súdom prvej inštancie teda vystupoval ako účastník konania (strana sporu) ten, kto už nemal spôsobilosť byť jeho účastníkom. Konanie pred odvolacím súdom preto trpí procesnou vadou podľa § 237 ods. 1 písm. b) O. s. p., pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, a to aj v prípade, že uvedenú vadu žalobcovia 1/ až 5/ neuplatnili, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne a dovolací súd na existenciu vady musel ex offio prihliadnuť. Najvyššiemu súdu neostalo iné, než napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 449 ods. 2 v spojení s § 450 C. s. p.). Keďže právoplatné uznesenie sa musí v danom prípade týkať všetkých povinných osôb (žalobcov), bolo potrebné zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu a aj súdu prvej inštancie vo vzťahu k všetkým žalobcom (§ 439 písm. c) C. s. p.).

14. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

15. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.